

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la reorganizarea prin transformare
a Întreprinderii de Stat „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare”
și de abrogare a Hotărârii Guvernului nr.943/2022
cu privire la reorganizarea Institutului Național de Metrologie

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul este elaborat în temeiul Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană 2025-2029 (în continuare - PNA), adoptat în data de 28.05.2025 prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025, care reprezintă principalul document de planificare strategică al Republicii Moldova la momentul actual. Anexa B la Cluster 2 din PNA prevede *semnarea Acordului privind evaluarea conformității și acceptarea produselor industriale* (în continuare - ACAA) *în sectoarele echipamente de joasă tensiune și compatibilitatea electromagnetică*. Măsura respectivă este inclusă și în Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 260/2025, care prevede că *Planul de acțiuni pentru punerea în aplicare a recomandărilor din cadrul pre-evaluării operaționale a Comisiei Europene în vederea semnării unui ACAA este aprobat, iar recomandările care au un termen limită până în decembrie 2026 sunt puse în aplicare*.

Totodată, potrivit prevederilor art. 173 și 174 din Acordul de Asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr. 112/2014, Republica Moldova s-a angajat să ia măsurile necesare pentru a asigura în mod progresiv conformitatea cu obiectivele Uniunii Europene în materie de reglementări tehnice, standarde, metrologie, acreditare, evaluarea conformității, supravegherea pieței și să urmeze principiile și practicile prevăzute în acquis-ul relevant al UE, precum și să întreprindă toate acțiunile necesare pentru a se integra treptat pe piața unică a UE, pregătindu-se pentru inițierea negocierilor în vederea încheierii unui Acord privind evaluarea conformității și acceptarea produselor industriale.

În acest context, în vederea realizării angajamentelor Republicii Moldova în calitate de țară candidată la aderarea la UE, în limitele competențelor funcționale, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării a inițiat elaborarea proiectului de Hotărâre de Guvern în cauză, având obiectivul de a implementa recomandările Comisiei Europene în vederea semnării unui ACAA, precum și de a abroga Hotărârea Guvernului nr. 943/2022 cu privire la reorganizarea Institutului Național de Metrologie.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Clauzele principale ale unui ACAA se referă la posibilitatea producătorilor din Republica Moldova de a-și certifica produsele în țara de origine, cu ulterioara acceptare și recunoaștere a rezultatelor evaluării conformității naționale, precum și comercializarea pe teritoriul UE. Astfel, încheierea unui ACAA bilateral privind anumite sectoare și produse are ca obiectiv facilitarea accesului produselor industriale din Republica Moldova pe piața internă a UE și invers. După încheierea unui ACAA, produsele reglementate de Acord pot intra în UE fără teste și proceduri de evaluare a conformității suplimentare, iar produsele UE pot intra în mod liber pe piața țării partenere. Mai mult, acordul va contribui la reducerea procedurilor tehnice și a costurilor asociate, la diminuarea barierelor comerciale, la

accelerarea dezvoltării infrastructurii pentru evaluarea conformității și la consolidarea siguranței consumatorilor.

Astfel, în cadrul proiectului european „Suport pentru cadrul infrastructurii calității în contextul DCFTA în Republica Moldova” (EuropeAid/138295/DH/SER/MD), în anul 2022 a fost efectuată o analiză a potențialului de producere și export a produselor autohtone, în scopul identificării domeniilor pentru negocierea Acordului privind evaluarea conformității și acceptarea produselor industriale.

Au fost studiate 11 sectoare și produse care au fost supuse analizei din punct de vedere economic, printre acestea s-au numărat: produse pentru construcții, echipamente electrice de joasă tensiune, mașini industriale, jucării, ascensoare, echipamente individuale de protecție, mijloace de măsurare, aparate de cântărit neautomate, echipamente sub presiune, recipiente simple sub presiune, produse cosmetice, iar din acestea au fost identificate două dintre sectoarele prioritare pentru economia națională în domeniul industrial: produse electrice utilizate în anumite limite de tensiune (joasă tensiune) și compatibilitatea electromagnetică.

La data de 30 decembrie 2022, Republica Moldova a adresat Comisiei Europene un demers pentru inițierea procedurilor de evaluare a alinierii legislației, instituțiilor și standardelor sectoriale și orizontale relevante din Republica Moldova cu cele ale Uniunii Europene.

În perioada august 2023 - martie 2024, Comisia Europeană a dispus pre-evaluarea legislativă a prevederilor din Acordul de Asociere ce țin de barierele tehnice în calea comerțului în conformitate cu Anexa XVI. Pre-evaluarea legislativă s-a axat pe: analiza cuprinzătoare și detaliată a actelor normative ale Republicii Moldova care arată lacunele potențiale ale legislației și a cadrului de reglementare relevant din Moldova, atât în ceea ce privește sistemul orizontal al infrastructurii calității, cât și cele două sectoare prioritare; elaborarea listelor privind acțiunile legislative și de reglementare pe care Republica Moldova trebuie să le întreprindă în vederea remedierii eventualelor deficiențe legislative și de reglementare, pentru a fi pe deplin pregătită să negocieze un ACAA.

Ca urmare a pre-evaluării legislative, Comisia Europeană a dispus efectuarea pre-evaluărilor operaționale, pentru a oferi Comisiei o imagine de ansamblu privind nivelul de pregătire și aliniere a Republicii Moldova la practicile UE, în vederea inițierii negocierilor pentru un Acord privind evaluarea conformității și acceptarea produselor industriale, după cum urmează:

- 04-08 noiembrie 2024 - pre-evaluarea operațională a sistemului național de standardizare (a fost analizată activitatea MDED; evaluate capacitățile administrative, tehnice, de personal ale Institutului de Standardizare din Moldova pentru a determina posibilitățile de adoptare și implementare a standardelor europene la nivel național);
- 18-22 noiembrie 2024 - pre-evaluarea operațională a sistemului național de acreditare și evaluare a conformității (a fost analizată activitatea MDED; evaluate capacitățile Centrului Național de Acreditare MOLDAC, pentru a determina capacitatea sa de a acredita organismele naționale în conformitate cu directivele Uniunii Europene, cu accent pe eficiența și transparența proceselor, precum și pe alinierea legislației naționale armonizate cu cea europeană; au fost evaluate competențele organismelor care operează în sectoarele prioritare pentru negocierea ACAA, a fost verificat modul în care legislația națională este aplicată și respectată de entitățile naționale implicate);
- 07-11 aprilie 2025 - pre-evaluarea operațională a sistemului național de metrologie (a fost analizată activitatea MDED; analizată infrastructura metrologică națională - Institutul Național de Metrologie, organisme de evaluare a conformității și producători de mijloace de măsurare).

- 03-07 februarie 2026 - pre-evaluarea operațională a sistemului național de supraveghere a pieței (a fost analizată activitatea MDED; analizată infrastructura națională de supraveghere a pieței – Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații, cooperarea cu Serviciul Vamal.

În temeiul Rapoartelor finale nr. INT MARKT IND/EXP 90157, nr. INT MARKT IND/EXP 90152 și nr. INT MARKT IND/EXP 91212, întocmite în rezultatul pre-evaluărilor operaționale, MDED trebuie să întreprindă unele măsuri legislative și administrative pentru remedierea neconformităților. În acest scop au fost aprobate ordinele MDED nr. 64 din 29.05.2025 și nr. 94 din 08.06.2025, ambele cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pentru inițierea negocierilor asupra ACAA.

Totodată, în raportul nr. INT MARKT IND/EXP 90152 se menționează - „Implementarea unui mecanism pentru a asigura că procesul de recunoaștere acordă atenția cuvenită aspectelor de imparțialitate ale organismelor de evaluare a conformității (OEC) recunoscute. În ceea ce privește singurul caz de conflict de interese identificat pentru ANRCETI (ARCOM), care este un OEC de stat, este necesar ca activitățile de evaluare a conformității și de supraveghere a pieței să nu fie desfășurate în cadrul aceleiași entități juridice.” (*Put a mechanism in place to ensure that the recognition process pays due attention to impartiality issues of recognised CABs. Concerning the single case of conflict of interest identified for ANRCETI which is a state CAB, ensure that the conformity assessment and market surveillance activities are not performed within the same legal entity.*)

În acest context, Planul de acțiuni pentru inițierea negocierilor asupra ACAA include și acțiunea „Demonstrarea imparțialității Organismului de Evaluare a Conformității recunoscut în sectorul EMC”, care prevede întreprinderea măsurilor în vederea asigurării imparțialității OEC din cadrul ANRCETI (ARCOM).

Astfel, ca urmare a acțiunilor planificate în scopul realizării prevederilor Acordului de Asociere, Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană 2025-2029, Agendei de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027, precum și nemijlocit a recomandărilor Comisiei Europene, MDED a evaluat situația actuală și a decis reorganizarea prin transformare a Întreprinderii de Stat „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare” din subordinea Agenției Proprietăți Publice în Instituția Publică „Centrul Național de Evaluare a Conformității” în subordinea MDED, fapt ce va permite soluționarea problemelor enunțate, precum și valorificarea bunurilor statului și a potențialului uman.

Actualmente, Î.S. CMAC exercită următoarele funcții:

- a) diseminează unitățile de măsură ale Sistemului Internațional de Unități (SI) de la etaloanele de nivel ierarhic inferior la mijloacele de măsurare;
- b) efectuează verificarea metrologică inițială, periodică și după reparare a mijloacelor de măsurare supuse controlului metrologic legal;
- c) prestează servicii de certificare produse și sisteme de management;
- d) efectuează încercări ale produselor agroalimentare și industriale.

Este necesar de remarcat că Î.S. CMAC este unicul prestator de servicii de verificare metrologică a anumitor mijloacelor de măsurare solicitate mai rar (cu un nivel de fezabilitate scăzută pentru sectorul privat) - cum ar fi domeniile mărimi acustice - integral, fizico-chimice - parțial, geometrice - parțial, fotometrie și radiometrie, termometrie - integral, dar necesare dezvoltării economiei naționale.

Menționăm că, anterior, în scopul implementării prevederilor HG nr. 943/2022, prin intermediul proiectului Băncii Mondiale pentru Competitivitatea Întreprinderilor Micro, Mici și Mijlocii, sub-componenta Infrastructura Națională a Calității, a fost subcontractat un expert european pentru a efectua o analiză privind reorganizarea instituțională a Institutului Național de Metrologie și a Centrului de Metrologie Aplicată și Certificare, precum și elaborarea unor propuneri de dezvoltare a sectorului infrastructurii calității.

Analiza respectivă a evocat, printre altele, faptul că fuziunea IP INM și Î.S. CMAC ar cauza probleme legate de independență și imparțialitate în domeniul inspecției metrologice și evaluării tehnice în scopul acreditării și autorizării laboratoarelor metrologice private pentru verificarea instrumentelor de măsurare.

Menționăm, de asemenea, că în raportul Comisiei Europene INT MARKT IND/EXP 91212, experții au recomandat ca toate atribuțiile și responsabilitățile metrologice să nu fie centralizate în cadrul unei singure instituții (Institutul Național de Metrologie) în subordinea MDED. Practica europeană prevede extinderea capacităților metrologice către alte entități cu expertiză specifică pentru a acoperi domenii tehnice diverse. Aplicarea prevederilor HG nr. 943/2022 contravine recomandărilor Comisiei Europene în rezultatul pre-evaluării operaționale a sistemului național de metrologie.

Prin urmare, reforma instituțională stabilită în HG nr. 943/2022 nu a fost implementată. IP Institutul Național de Metrologie nu a fuzionat (absorbit) cu Î.S. Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare. Statele de personal ale IP INM nu au suferit modificări ca urmare a aprobării HG nr. 943/2022. Bugetul IP INM stabilit în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu (CBTM) nu a fost modificat ca urmare a aprobării HG nr. 943/2022. În practică, în pofida adoptării HG nr. 943/2022, cele două entități au continuat să activeze separat – Institutul Național de Metrologie ca instituție publică în subordinea MDED, Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare ca întreprindere de stat în subordinea Agenției Proprietăți Publice.

În lumina celor expuse, pentru remedierea constatărilor menționate mai sus, a fost necesară inițierea elaborării unei Hotărâri de Guvern prin care Î.S. CMAC se transformă într-o instituție publică non-profit. Aceasta va integra laboratoarele de verificări metrologice ale mijloacelor de măsurare, laboratoarele de etalonări, organismele de certificare, care sunt actualmente în componența Î.S. CMAC, precum și organismul de evaluare a conformității din cadrul Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații (ARCOM). Crearea IP „Centrul Național de Evaluare a Conformității” va asigura un echilibru între eficiența economică, dezvoltarea tehnologică și necesitățile naționale.

Intervenția propusă este aliniată cu obiectivul strategic al Republicii Moldova de aderare la Uniunea Europeană, precum și cu scopul principal al activităților de evaluare a conformității produselor, și anume verificarea și confirmarea faptului că acestea respectă cerințele esențiale de siguranță, calitate, sănătate și protecție a mediului, stabilite prin reglementări și standarde aplicabile.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de Hotărâre de Guvern are drept obiectiv stabilirea cadrului legal pentru implementarea recomandărilor Comisiei Europene ca urmare a pre-evaluărilor operaționale în vederea semnării unui Acord privind evaluarea conformității și acceptarea produselor industriale. Prin proiectul în cauză se aprobă Regulamentul privind organizarea și funcționarea IP „Centrul Național de Evaluare a Conformității”, structura organizatorică a IP „Centrul Național de Evaluare a Conformității”, metodologia de calcul a tarifelor pentru serviciile prestate de IP „Centrul Național de Evaluare a Conformității”, precum și se abrogă Hotărârea Guvernului nr. 943 din 28.12.2022 cu privire la

reorganizarea Institutului Național de Metrologie și se modifică Hotărârea Guvernului nr.976/2016 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Institutului Național de Metrologie.

Se propune reorganizarea prin transformare a Întreprinderii de Stat „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare” în Instituția Publică „Centrul Național de Evaluare a Conformității” în subordinea MDED, cu următorul concept de organizare:

1. Fondator al Instituției Publice

- Instituția publică nou creată va fi subordonată MDED și va include toate componentele esențiale pentru evaluarea conformității (metrologie, certificare și încercări).

2. Activități desfășurate de Instituția Publică

- Metrologie legală: Verificarea metrologică a mijloacelor de măsurare incluse în Lista Oficială a mijloacelor de măsurare supuse controlului metrologic legal, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1042/2016;
- Metrologie generală: Etalonarea mijloacelor de măsurare în baza acreditării conform standardului SM EN ISO/CEI 17025;
- Certificare: Servicii de certificare a produselor și sistemelor de management în baza acreditării conform standardului SM EN ISO/CEI 17065. Pentru domeniile reglementare activitatea va fi desfășurată în temeiul recunoașterii în scopul notificării, conform Legii nr.235/2011;
- Încercări: Testarea produselor în domeniile solicitate de economia națională, în baza acreditării conform standardului SM EN ISO/CEI 17025;
- Inspecții: inspecția produselor și serviciilor în domeniile solicitate de economia națională, în baza acreditării conform standardului SM EN ISO/CEI 17020;
- Instruire: Instruirea și consolidarea capacităților profesionale ale specialiștilor în domeniul metrologiei, standardizării și evaluării conformității.

3. Structură financiară

Tarifele Instituției Publice vor fi aprobate de către MDED în baza metodologiei aprobate de Guvern.

- Instituția va fi finanțată prin:
 - Tarife pentru servicii prestate;
 - Donații, sponsorizări și alte venituri;
- Veniturile instituției vor fi utilizate pentru acoperirea costurilor operaționale, inclusiv salarii și dezvoltare;

Pentru asigurarea sustenabilității financiare a entității se propune stabilirea unor **atribuții exclusive** care sunt atribuite domeniilor reglementate. Astfel, în domeniile de interes public prevăzute la art.11 alin.(1) lit. a) și lit. f) din Legea metrologiei nr.19/2016, efectuează în mod exclusiv verificări metrologice ale mijloacelor de măsurare incluse la următoarele poziții din Lista Oficială a mijloacelor de măsurare supuse controlului metrologic legal, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1042/2016:

- pozițiile 2.1.1, 3.2.1, 3.2.2, 9.1.1, 9.2.1 utilizate în măsurările efectuate de agenții de circulație în scopul aplicării legislației în vigoare privind circulația pe drumurile publice;
- pozițiile 4.1.1, 4.1.2, 4.3.1, 4.4.1, 5.1.1.1, 5.1.3.1, 8.2.3.1 utilizate în măsurările efectuate la punctele transfrontaliere și interne de delimitare și de evidență a resurselor energetice, inclusiv la interfețele de preluare, transport și distribuție a resurselor energetice, în scopul asigurării corectitudinii tranzacțiilor comerciale în domeniul energetic;

- poziția 8.1.5.1. utilizate în măsurările efectuate de personalul din cadrul autorităților abilitate pentru protecția drumurilor publice.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

A fost identificată și analizată o opțiune alternativă, și anume neimplementarea recomandărilor Comisiei Europene. Această opțiune ar putea avea următoarele implicații:

- *Întârzierea negocierilor ACAA*

Fără implementarea recomandărilor, Republica Moldova nu va putea demonstra capacitatea tehnică și instituțională necesară pentru a negocia și semna ACAA, ceea ce va amâna accesul produselor moldovenești pe piața UE.

- *Pierderea oportunităților economice*

ACAA ar facilita recunoașterea reciprocă a certificatelor de conformitate, reducând costurile pentru exportatori. Neimplementarea menține barierele tehnice și costurile ridicate pentru companiile moldovenești.

- *Slăbirea credibilității în procesul de integrare europeană*

Comisia Europeană consideră aceste recomandări ca parte a angajamentului de aliniere la standardele UE. Neimplementarea poate fi percepută ca lipsă de voință politică sau capacitate administrativă.

În ceea ce privește integrarea în noua instituție publică a organismului de certificare din cadrul Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice, toate opțiunile alternative analizate (opțiunea de a nu face nici o schimbare; opțiunea de a suspenda sau lichida OEC din domeniul compatibilității electromagnetice din cadrul ARCOM) pun în pericol negocierea acordului ACAA, angajament asumat de Republica Moldova în Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană. Un organism de evaluare a conformității funcțional și recunoscut demonstrează capacitatea țării de a implementa cerințele tehnice armonizate cu cele europene. Lipsa acestuia sau disfuncționalitatea sa ar putea compromite întregul proces de integrare economică pe piața unică europeană. Opțiunea de a integra OEC într-o altă instituție existentă care desfășoară activitate de certificare a fost, de asemenea, examinată, însă s-a constatat că Î.S. CMAC reprezintă cea mai bună opțiune, ținând cont de competențele atribuite acestei entități.

Totodată, lipsa de intervenție ce presupune implementarea prevederilor HG nr.943/2022 ar cauza probleme legate de independență și imparțialitate în domeniul inspecției metrologice și evaluării tehnice în scopul acreditării și autorizării laboratoarelor metrologice private pentru verificarea instrumentelor de măsurare. Totodată, comasarea celor două entități existente (IP INM și Î.S. CMAC) într-o singură instituție, ar duce inevitabil la suprapunerea unor funcții administrative și tehnice, ceea ce ar impune disponibilizarea parțială a personalului. Având în vedere lipsa specialiștilor în domeniul metrologiei, pierderea competențelor acumulate de personalul existent ar afecta grav continuitatea și calitatea serviciilor metrologice. Astfel, această variantă contravine obiectivului general de consolidare a capacităților tehnice și umane în domeniu.

De menționat că, în urma analizei s-a decis transformarea Î.S. CMAC în instituție publică și nu în S.R.L. sau S.A., întrucât formele de organizare S.R.L. și S.A. sunt forme de organizare cu scop comercial. În domeniul metrologiei și evaluării conformității, acest lucru poate ridica suspiciuni privind imparțialitatea și independența deciziilor tehnice. O entitate comercială ar putea fi percepută ca având interes financiar direct în rezultatele evaluării conformității, ceea ce contravine principiului neutralității. Statutul de IP conferă entității un caracter oficial și garantează că activitatea este realizată în interes public, nu pentru profit. Directivele europene și acordurile de recunoaștere cer ca organismele naționale de evaluare a conformității să fie instituții publice sau să funcționeze sub autoritate guvernamentală. În temeiul art.6 din Legea nr.235/2011 privind activitățile de acreditare și evaluare a conformității,

competența organismelor de evaluare a conformității se atestă în baza standardelor armonizate adoptate ca standarde moldovenești. Consecutiv, standardele din seria EN ISO/IEC 17000 și cele derivate (17025, 17065, 17020 etc.), adoptate ca standarde moldovenești, prevăd explicit că organismele de evaluare a conformității trebuie să funcționeze imparțial și să fie protejate de orice presiune comercială sau conflict de interese. Aceasta este o condiție esențială pentru recunoașterea europeană și internațională. Deciziile tehnice trebuie să fie bazate pe criteriile obiective, nu pe profit.

În concluzie, toate opțiunile alternative au fost excluse din cauza riscurilor instituționale, economice și internaționale pe care le presupun. Intervenția propusă – crearea unei noi instituții publice integrate reprezintă cea mai viabilă soluție pentru consolidarea infrastructurii calității și respectarea angajamentelor internaționale din domeniu.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul prevede reorganizarea prin transformare a Întreprinderii de Stat „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare” în Instituția Publică „Centrul Național de Evaluare a Conformității” subordonată Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, fapt ce va contribui la implementarea recomandărilor Comisiei Europene identificate ca urmare a pre-evaluărilor operaționale în domeniul evaluării conformității în vederea negocierii unui Acord privind evaluarea conformității și acceptarea produselor industriale.

IP Centrul Național de Evaluare a Conformității va integra personalul transferat al organismului de certificare din cadrul Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice în număr de 3 persoane, cu respectarea prevederilor legislației muncii.

Noua instituție va asigura o abordare unificată și coordonată în prestarea serviciilor de evaluare a conformității, contribuind la creșterea calității actului administrativ și a capacității statului de a susține dezvoltarea durabilă a economiei.

Pe termen lung, instituția va juca un rol strategic în susținerea politicilor publice în domenii sensibile precum sănătatea, protecția mediului, siguranța alimentară, infrastructura energetică și comerțul, prin evaluarea conformității produselor și prin furnizarea de măsurări corecte și trasabile.

Totodată, aceasta va contribui la creșterea capacității administrației publice de a interacționa eficient cu mediul de afaceri, prin oferirea unui cadru clar, predictibil și competitiv pentru evaluarea conformității, esențial pentru funcționarea corectă a pieței și protecția consumatorului.

În concluzie, impactul asupra sectorului public va fi unul pozitiv, prin eficientizarea proceselor administrative, sporirea capacității instituționale și alinierea la bunele practici europene în domeniu.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Proiectul de hotărâre nu va avea impact financiar asupra bugetului de stat. Costurile de implementare vor fi acoperite din sursele proprii ale instituției reorganizate. Instituția publică nou creată nu va fi finanțată de la bugetul de stat. Instituția va fi finanțată din tarifele aplicate pentru servicii prestate și din donații, sponsorizări și alte venituri în limitele legislației.

Semnarea Acordului privind Evaluarea Conformității și Acceptarea Produselor Industriale ar avea un impact financiar pozitiv semnificativ asupra Republicii Moldova, atât direct cât și indirect.

Impactul financiar direct implică:

Reducerea costurilor de export

- Produsele moldovenești reglementate de ACAA vor putea fi exportate în UE fără teste suplimentare sau proceduri de evaluare a conformității în statele membre;
 - Economii importante pentru companiile moldovenești în ceea ce privește certificarea, logistică și timp.
- Creșterea competitivității produselor autohtone*

- Costurile mai mici de conformitate permit prețuri mai competitive pe piața europeană;
- Accesul mai facil la piața UE stimulează investițiile în sectoarele industriale vizate.

Stimularea investițiilor străine

- Recunoașterea sistemului moldovenesc de evaluare a conformității oferă predictibilitate și încredere investitorilor europeni;
- Posibilitatea de a produce local pentru piața UE devine mai atractivă.

Impactul financiar indirect implică creșterea exporturilor industriale către UE, creșterea veniturilor din taxe și impozite indirecte, crearea de locuri de muncă în sectoarele industriale, investiții în infrastructura calității.

Totodată, în ceea ce privește viabilitatea financiară a Î.S. CMAC, conform rapoartelor financiare, întreprinderea a avut pe parcursul ultimilor trei ani următoarele venituri și cheltuieli:

	2022	2023	2024	2025
Venituri	26 638 407 lei	30 288 373 lei	34 226 965 lei	38 707 791 lei
Cheltuieli	26 262 367 lei	30 962 410 lei	33 713 475 lei	36 017 009 lei
Profit	376 040 lei	- 674 037 lei	513 490 lei	2 367 888 lei

Mai jos se prezintă analiza veniturilor din vânzări pe fiecare subdiviziune din cadrul Î.S. CMAC:

Denumirea subdiviziunii	2022	2023	2024	2025
Direcția Generală Organisme de Inspecție	11 942 102	13 576 369	13 816 468	16 492 747
Organism Certificare Produse	3 393 128	3 039 617	4 400 439	5 151 476
Organismul Certificare Sisteme de Management	1 590 352	2 077 219	2 606 820	2 643 245
Laboratorul Încercări Produse Agroalimentare	6 397 005	7 715 458	8 997 471	8 927 826
Laboratorul Încercări Produse Industriale	20 110	3 216	1 851	22 714
Laborator Etalonare	1 850 191	1 312 432	1 797 700	2 451 753
Centrul Formare Continuă	234 054	356 536	289 632	481 401
Total, activitatea de baza	25 426 942	28 080 848	31 910 381	36 171 162
Alte venituri (locațiunea încăperilor)	1 211 465	2 207 525	2 316 584	2 536 629
VENITURI TOTAL	26 638 407	30 288 373	34 226 965	38 707 791

Cele mai mari contribuții la venitul total din serviciile prestate o au:

- Direcția Generală Organisme de Inspecție;
- Laboratorul Încercări Produse Agroalimentare;
- Laborator Etalonare.

Analiza rapoartelor financiare ale Î.S. „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare” pentru perioada 2022–2025 evidențiază o tendință clară privind sustenabilitatea economică a entității, dar și anumite limitări structurale care justifică necesitatea reorganizării. Datele financiare analizate demonstrează că modificarea formei organizaționale din întreprindere de stat în instituție publică non-profit nu va afecta negativ funcționarea entității. Dimpotrivă, va oferi un cadru mai sustenabil, stabil și potrivit pentru misiunea acesteia, în concordanță cu reformele din infrastructura națională de calitate și angajamentele europene ale Republicii Moldova.

Totodată, conform datelor din Sistemul Informațional de Evidență a Mijloacelor de Măsurare Legale în Republica Moldova (SI EMM), s-a constatat că, în domeniile care se atribuie cu titlu exclusiv noii instituții publice create, în ultimii doi ani, Î.S. CMAC a emis 7169 de buletine de verificare metrologică față de 55194 de buletine emise de alți operatori economici privați. În urma reorganizării, numărul de buletine de verificare metrologică emise de IP CNEC ar ajunge la peste 62 mii, fapt care va asigura viabilitatea financiară a instituției doar din aceste atribuții exclusive. Menționăm că IP CNEC va realiza activități nu doar în domeniul metrologiei, dar și al evaluării conformității (certificare, încercare, inspecție), contribuind astfel suplimentar la sustenabilitatea economică a entității.

Obiectivul principal al IP CNEC va fi prestarea unor servicii de evaluare a conformității esențiale pentru economie, sănătate, siguranță și protecția consumatorului. Forma de instituție publică non-profit este mai adecvată acestei misiuni. Totodată, ca instituție publică, IP CNEC va putea beneficia de acces mai facil la proiecte de investiții strategice externe (UE, parteneri internaționali) pentru dezvoltarea capacităților tehnice și umane. Pierderea statutului de întreprindere de stat nu înseamnă reducerea activității, ci o re poziționare a rolului entității într-un sistem modernizat și integrat de evaluare a conformității, cu o viziune pe termen lung și orientare spre interes public, nu comercial.

Cheltuielile de creare a IP „Centrul Național de Evaluare a Conformității” prin reorganizarea Î.S. „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare” și absorbția organismului de evaluare a conformității din cadrul Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații (ARCOM) vor fi acoperite de către Î.S. CMAC, în proces de reorganizare.

Implementarea proiectului de Hotărâre de Guvern va implica un impact financiar moderat și justificat, raportat la beneficiile economice, sociale și de conformare internațională pe termen lung. Costurile sunt în mare parte ocazionale (legate de etapa de tranziție și organizare) și **vor fi acoperite din sursele proprii ale instituției reorganizate, fără a impune presiuni suplimentare asupra bugetului de stat.** Impactul financiar al reformei este controlat, etapizat și sustenabil, fără necesitatea unor alocări bugetare suplimentare. Investiția în reorganizarea și consolidarea infrastructurii evaluării conformității este una strategică, cu rentabilitate ridicată din perspectiva beneficiilor pentru sectorul public, privat și conformitatea internațională a Republicii Moldova.

Se subliniază că disponibilizarea personalului nu este de interes pentru noua instituție publică creată, întrucât unul dintre obiectivele esențiale ale reorganizării îl constituie menținerea și valorificarea competențelor profesionale ale angajaților din instituția vizată.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Semnarea ACAA în domeniile echipamentele electrice de joasă tensiune și compatibilitatea electromagnetică va avea un impact benefic asupra sectorului privat din Republica Moldova, în special pentru producătorii de echipamente electrice și electronice:

Certificare directă în Moldova, recunoscută în UE

- Produsele moldovenești reglementate de Directiva privind compatibilitatea electromagnetică și Directiva privind echipamentele electrice de joasă tensiune vor putea fi certificate local, iar aceste certificări vor fi recunoscute automat în toate statele membre ale Uniunii Europene;
- Acest lucru va elimina necesitatea certificării suplimentare în alte țări, reducând costurile și timpul de intrare pe piață.

Reducerea costurilor pentru companii

- Costurile de certificare externă pot fi reduse cu până la 30%, ceea ce este esențial pentru întreprinderile mici și mijlocii, care sunt cele mai afectate de barierele tehnice;
- Economii pot fi reinvestite în inovare, marketing sau extinderea capacității de producție.

Creșterea exporturilor în domeniile vizate

Domeniile reglementate de compatibilitatea electromagnetică și echipamentele electrice de joasă tensiune sunt esențiale pentru industrii precum:

- Echipamente electrice de joasă tensiune;
- Sisteme de automatizare;
- Produse electronice de consum.

Odată cu recunoașterea certificărilor moldovenești, exporturile în aceste sectoare pot crește cu 10–20% în primii ani, conform experienței altor țări.

Creșterea capacității tehnice și administrative

Proiectele de asistență tehnică pot oferi instruire pentru:

- Organisme de evaluare a conformității;
- Producători locali interesați de marcajul CE și plasarea produselor pe piața Uniunii Europene.

Semnarea ACAA în domeniile compatibilității electromagnetice și echipamentelor electrice de joasă tensiune va transforma sectorul privat moldovenesc prin:

- Reducerea barierelor tehnice;
- Creșterea competitivității internaționale;
- Acces facilitat la piața Uniunii Europene;
- Sprijin instituțional și financiar pentru adaptare.

Crearea IP CNEC va avea un impact pozitiv semnificativ prin îmbunătățirea accesului la servicii de evaluare a conformității transparente și conforme cu cerințele internaționale. Noua instituție va oferi un cadru consolidat pentru prestarea serviciilor respective, ceea ce va permite agenților economici să beneficieze de soluții rapide, precise și alinate la standardele europene și va crește predictibilitatea în relația cu statul.

Consolidarea infrastructurii naționale de evaluare a conformității va contribui la creșterea competitivității întreprinderilor autohtone.

Totodată, integrarea organismului de evaluare a conformității din domeniul compatibilității electromagnetice în cadrul IP CNEC va permite oferirea unor servicii centralizate și specializate pentru producătorii de echipamente electrice și electronice, susținând astfel dezvoltarea pieței locale în acest domeniu și facilitând accesul produselor moldovenești pe piața europeană.

În concluzie, sectorul privat va avea de câștigat prin îmbunătățirea calității infrastructurii de suport tehnic, reducerea barierelor administrative, creșterea transparenței și susținerea eforturilor de aliniere la cerințele europene, aspecte esențiale pentru dezvoltarea durabilă și integrarea economică regională.

4.4. Impactul social

Impactul social al semnării ACAA în domeniile compatibilității electromagnetice și echipamentelor electrice de joasă tensiune va fi resimțit nu doar în industrie, ci și în viața de zi cu zi a cetățenilor, în educație, ocuparea forței de muncă și în încrederea consumatorilor. Cererea crescută pentru produse conforme cu standardele UE va stimula angajarea de specialiști în inginerie electrică, electronică și metrologie; dezvoltarea de centre de testare și certificare, care vor necesita personal tehnic calificat.

Se estimează o creștere a ocupării în sectorul industrial și tehnologic. Instituțiile de învățământ ar putea adapta curricula pentru a include normele europene de siguranță și compatibilitate electromagnetică; proceduri de evaluare a conformității și marcaj CE; ar putea apărea mai multe programe de formare continuă pentru ingineri, tehnicieni și inspectori, susținute de parteneriate internaționale.

Produsele electrice și electronice vor respecta cerințele stricte de siguranță și compatibilitate electromagnetică impuse de UE și, astfel, va crește siguranța produselor pentru consumatori. Acest lucru va reduce riscurile de defecțiuni tehnice, interferențe electromagnetice periculoase, accidente domestice sau industriale. Consumatorii vor avea mai multă încredere în produsele fabricate în Moldova.

ACAA va consolida percepția Republicii Moldova ca parte integrantă a spațiului economic european, va stimula mobilitatea profesională și schimburile educaționale în domenii tehnice. Tinerii vor avea acces la oportunități de carieră și antreprenoriat în domenii reglementate la nivel european.

Totodată, se urmărește menținerea și valorificarea profesională a personalului din instituțiile existente, evitând disponibilizări în masă. Se creează premise pentru stabilitatea profesională pentru specialiștii în evaluarea conformității.

Reforma va aduce beneficii sociale durabile prin creșterea echității, siguranței și transparenței în relațiile dintre stat, cetățeni și mediul de afaceri. Totodată, va întări încrederea publică în serviciile oferite de instituțiile statului și va sprijini dezvoltarea capitalului uman și tehnologic al țării.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este cazul

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este cazul

4.5. Impactul asupra mediului

Impactul asupra mediului al semnării ACAA în domeniile compatibilității electromagnetice și echipamentelor electrice de joasă tensiune este în general pozitiv, cu potențial de îmbunătățire a standardelor ecologice și de reducere a riscurilor asociate cu produsele electrice.

Promovarea produselor mai sigure și mai ecologice

Produsele conforme cu Directiva privind compatibilitatea electromagnetică și Directiva privind echipamentele electrice de joasă tensiune trebuie să respecte cerințe stricte privind:

- emisiile electromagnetice controlate, care reduc interferențele cu alte echipamente și protejează sănătatea umană;
- siguranța electrică, prevenind scurtcircuite, incendii sau accidente.

Aceste cerințe contribuie indirect la reducerea poluării electromagnetice și la creșterea durabilității produselor, ceea ce înseamnă mai puține deșeuri electronice.

Modernizarea proceselor industriale

Pentru a se conforma cerințelor ACAA, companiile vor trebui să:

- optimizeze procesele de producție pentru a reduce consumul de energie;
- evite utilizarea materialelor toxice sau greu reciclabile;

- investească în tehnologii mai curate, ceea ce va reduce amprenta ecologică a industriei.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este cazul

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este cazul

5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, a fost plasat anunțul privind inițierea elaborării proiectului pe pagina web https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14601

Proiectul a fost consultat prealabil cu INM, CMAC, ARCOM și APP.

Totodată, la data 01.04.2026, a avut loc o ședință de promovare a proiectului de hotărâre cu participarea reprezentanților INM și CMAC (Procesul Verbal se anexează).

7. Concluziile expertizelor

Proiectul Hotărârii Guvernului va fi supus expertizei anticorupție, conform art.25 și art.28 din Legea integrității nr. 82/2017 și art.36 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, precum și expertizei juridice, conform art.37 din Legea nr.100/2017. Rezultatele acestora vor fi incluse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul de Hotărâre de Guvern este un act nou.

Ținând cont de necesitatea de raportare în luna iunie 2026 la Comisia Europeană a acțiunilor întreprinse în scopul realizării măsurilor prevăzute în Planul de acțiuni pentru punerea în aplicare a recomandărilor din cadrul pre-evaluării operaționale a Comisiei Europene în vederea semnării unui ACAA, hotărârea de Guvern va intra în vigoare parțial la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, parțial la 01.01.2027 (prevederile elaborate în temeiul Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, modificată prin Legea nr.327/2025).

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Ca urmare a aprobării Hotărârii de Guvern vor fi luate măsuri pentru înregistrarea noii instituții, elaborarea cadrului normativ intern, transferul contractelor și patrimoniului.

Secretar de stat

Cristina CEBAN